

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI OKULLARDA GÖREV YAPAN İDARECİLERİN HALK OYUNLARINA KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ (TOKAT İLİ ÖRNEĞİ)

Uzman Recep BOZDEMİR

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu, recep.bozdemir@gop.edu.tr

Yrd. Doç. Dr.Yakup PAKTAŞ

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu, yakuppaktas@hotmail.com

Uzman Rifat SARI

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu, rifat_sari_05@hotmail.com

ÖZ

Bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul idarecilerinin halk oyunlarına karşı tutumlarını incelemek amacı ile yapılmıştır.

Çalışmada Tokat il merkezindeki ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul idarecilerinin halk oyunlarına karşı tutumlarını ölçmeye yönelik anket kullanılmıştır. Uygulama yapılan anketin, 9'u demografik madde olmak üzere toplam 21 maddeden oluşturulmuştur. Ölçeği oluşturan maddeler için 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinle ölçek uygulanmış ve çözümleme aşamasında SPSS programından yararlanılmıştır.

Sonuç olarak araştırmada; Tokat ili Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan idarecilerinin halk oyunlarına karşı tutumlarının genel olarak olumlu yönde olduğu, idarecilerin halk oyunlarının fiziksel, sosyal, kültürel ve psikolojik yararları ile ilgili farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Halk Oyunları, Okul idarecisi, Milli Eğitim

ANALYZING THE ATTITUDES OF MANAGERS CARRYING ON THEIR DUTIES AT SCHOOLS AFFILIATED TO MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION TOWARDS FOLK DANCES (A TOKAT CASE)

ABSTRACT

This study was carried out to investigate the attitudes of school managers carrying on their duties at schools affiliated to Ministry of National Education towards folk dances.

In the study, a questionnaire for measuring the attitudes of school managers carrying on their duties in elementary and secondary schools in Tokat provincial center towards folk dances was used. The questionnaire included totally 21 items, 9 as demographical. Five-point Likert scale was used for the items creating the scale. The scale was performed obtaining the permission of Tokat Provincial Directorate for National Education, and SPSS Program was benefited to analyze the data during the analysis process.

Consequently, it was determined that attitudes of school managers carrying on their duties at schools affiliated to Tokat Provincial Directorate for National Education was positive, in general, and school managers had high level awareness on physical, social, cultural and psychological benefits of the folk dances.

Key Words: Folk Dances, School Managers, National Education

1.GİRİŞ

Türk folklorunun çok zengin bir dalı olan halk oyunları ulusumuzun ortak duygu, düşünce ve yaşantısını yansıtan sanat değeri üstün bir anlatım aracıdır (Alkaya ve ark. 2015). Halk dansları, belli bir topluma görsel ve estetik anlamda sahne sanatı olarak toplumların kabul görmesine dayanan, ulusal değerde kimlik taşıyan müzik ve hareket formlarından oluşmaktadır (Kaya, 2015). İnsanların ve toplumların yaşantıları sonucu ortaya çıkan halk oyunları, doğumdan ölüme kadar geçen sürede maddi ve manevi öğelerden kaynaklanarak şekillenir. İnsanın kendisiyle, insanın tabiatla ve inançlarıyla olan ilişkileri halk oyunlarında belirgin bir şekilde görülmektedir (Kaya, 2009).

Halk dansları kültürel ve sanatsal özellikleri ile ön plana çıkmış, genellikle de boş zaman aktivitesi olarak benimsenmiştir. Fakat dans aktiviteleri hem statik hem de dinamik becerilerin birbirine bağlı olduğu koreografik figürleri içerisinde bulundurulur. (Ekmekcioğlu ve ark 2001). Hareket çeşitliliği bakımından çok zengin bir yapıya sahip olan Türk halk oyunları, oynama hızına ve süresine bağlı olarak oyuncuların belirli fiziksel özellikleri ile algılama, yorumlama ve karar verme gibi beceriler üzerine de etki edebilir (Kaya, 2014). Halk oyunlarının fiziksel özelliklere olumlu katkı sağlamanın yanı sıra psikososyal açıdan da olumlu katkıları bulunmaktadır. Dans, hem öğretmen hem de öğrenci için bir sosyalleşme sanatı olup işbirlikçi bir çabadır (Demirel, 2012). Dansın, öğrencilerin yaratıcı hareket tepkilerini geliştirirken, kendi öz benlikleriyle iletişime izin veren bir şekilde, duygularını ve düşüncelerini cezbeden bir sürece dâhil ettiği şeklinde bir görüş vardır (Gard 2003).

Halk oyunlarının hem fiziksel hem de sosyal boyutları düşünüldüğünde eğitim sistemi içerisinde yer alması öğrencilere önemli kazanımlar sağlayabilir. Fakat ülkemizde ilköğretim ve ortaöğretim de halk oyunları derslerine yer verilmemektedir. Halk oyunları eğitimi almak isteyen öğrenciler açıldığı takdirde sadece okulların ders dışı egzersiz programlarına, Halk Eğitim Merkezlerinin programlarına ve özel kuruluşların programlarına katılmaktadırlar.

Bu bağlamda okul idarecilerinin halk oyunlarına olan tutumları son derece önemlidir. Okullarda yapılan halk eğitim merkezleri tarafından açılan halk oyunları kursları okul idarecilerinin isteğine bağlıdır. Bu kursların açılması ve devamlılığı da idarecilerin inisiyatifi önemli bir yer tutmaktadır. Okul idarecilerinin halk oyunlarına karşı tutumlarının olumlu olması bu faaliyetlerin daha yaygın bir şekilde yapılmasını sağlarken, öğrencilerin sosyal kültürel ve fiziksel eğitimlerine katkı sağlayabilir. Literatür incelendiğinde konu ile ilgili sınırlı sayıda araştırma olmasından dolayı, böyle bir çalışmanın yapılması gereksinimdir. Bu bağlamda çalışma alana açıklık getirerek katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan idarecilerin halk oyunlarına karşı tutumlarının incelenmesidir.

2.YÖNTEM

Araştırmanın evrenini; 2015-2016 eğitim öğretim yılında Tokat il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, 247 ilkokul, 187 ortaokul ile 86 lise de görev yapan müdür ve müdür yardımcılarını oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2015-2016 eğitim öğretim yılında Tokat il ve ilçe merkezlerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 520 okullardan rastgele seçilen 26'si kadın, 131'si erkek olmak üzere toplam 157 okul idarecisi oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan okul idarecilerine iki bölümden oluşan toplam 22 soru soruldu. Bu sorulardan birinci bölümdeki öğretmenlerin yaş, cinsiyet, mesleki çalışma yılı, görev yaptığı

okul türü, mezuniyet durumu, lisans uzmanlık branşı, halk oyunları faaliyetlerine katılma durumu ve görev yaptığı okulda halk oyunları çalışmaları yapılma durumunu içeren demografik sorular 7 maddeden oluşurken, ikinci bölümde ise okul idarecilerinin halk oyunlarına karşı tutumlarını değerlendirmeye yönelik sorular 13 maddeden oluşmaktadır.

Ölçeklerin uygulaması aşamasında araştırmacı, okul idarecileri ile birebir görüşme yaparak, anketin tam olarak okunması ve doğru cevap verilmesi konusunda bilgi verilmiştir. Hazırlanan bu anketin uygulanabilmesi için Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli yasal izinler alınmıştır.

Veri Toplama Aracı: Çalışmada Demirel tarafından yapılan ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,81 olarak bulunan ölçek kullanılmıştır (Demirel, 2012). Toplam 22 maddeden oluşan ölçekteki sorular tek boyutta değerlendirilmektedir. Ölçek puanları her bir madde için “Hiç katılıyorum=1” ile “Tamamen Katılmıyorum=5” arasında olacak şekilde hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi: Araştırma verilerinin analizinde, Frekans, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma testlerinden yararlanılmıştır. Nicel değişkenler aritmetik ortalama \pm standart sapma ve nitel değişkenler sayı ve yüzde biçiminde gösterildi. Hesaplamalar hazır istatistik yazılımı ile yapıldı (IBM SPSS Statistics 19, SPSS inc., an IBM Co., Somers, NY).

3.BULGULAR

Tablo 1. Okul idarecilerinin cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Erkek	131	83,4
Kadın	23	16,6
Toplam	157	100

Tablo 2. Okul idarecilerinin yaş ve meslek yaşı ortalamaları

	Ortalama	ss
Yaş	45,81	6,34
Meslek yaşı	17,66	6,40

Tablo 3. Okul idarecilerinin görev yaptığı yerleşim merkezi dağılımı

	Frekans	%
İl	131	83,4
İlçe	23	16,6
Toplam	157	100

Tablo 4. Okul idarecilerin görev yaptıkları okul dağılımı

	Frekans	%
İlk Okul	32	20,4
Orta Okul	42	26,8
Lise	69	43,9
Özel İlk Okul	3	1,9
Özel Orta Okul	4	2,5
Özel Lise	7	4,5
Toplam	157	100

Tablo 5. Okul idarecilerin eğitim durumu dağılımı

	Frekans	%
Lisans Tamamlama	1	0,6
Lisans	151	96,2
Yüksek Lisans	5	3,2
Doktora	0	0
Toplam	157	100

Tablo 6. Okul idarecilerinin lisans mezuniyet uzmanlık alanı dağılımı.

	Frekans	%
Biyoloji	5	3,2
Kimya	13	8,3
Edebiyat	18	11,5
Sınıf Öğretmenliği	6	3,8
Tarih	12	7,6
Matematik	20	12,7
Türkçe	18	11,5
Beden Eğitimi	5	3,2
Fizik	10	6,4
Müzik	8	5,1
Resim	13	8,3
Rehberlik	13	8,3
Felsefe	5	3,2
Din Kültürü	4	2,5
Sosyal Bilgiler	6	3,8
İngilizce	1	0,6
Toplam	157	100

Tablo 7. Okul idarecilerinin halk oyunları çalışmalarına katılma durumu

	Frekans	%
Katılan	76	48,4
Katılmayan	81	51,6
Toplam	157	100

Tablo 8. Okul idarecilerinin görev yaptığı okulda halk oyunları faaliyeti yapılma durumu

	Frekans	%
Yapılıyor	103	65,6
Yapılmıyor	54	34,4
Toplam	157	100

Tablo 9. Okul idarecilerinin cevapladığı ölçek maddelerinin frekans ve yüzdeleri

	Hiç Katılmıyorum Sayı (%)	Katılmıyorum Sayı (%)	Kararsızın Sayı (%)	Katılıyorum Sayı (%)	Tamamen Katılıyorum Sayı (%)
Halk oyunları öğrencilerin fiziksel gelişim için yararlıdır.				53 (33,8)	104 (66,2)
Halk oyunları öğrencilerin sosyal ve kültürel gelişim için yararlıdır				57 (36,3)	100 (63,7)
Okullarda halk oyunları dersi olmalıdır		2 (1,3)	32 (20,4)	52 (33,1)	71 (42,1)
Halk oyunları sportif bir aktivitedir	13 (8,3)	6 (3,8)	3 (1,9)	55 (35,0)	80 (51,0)
Halk oyunları öğrencilerin psikolojik gelişimi için yararlıdır	3 (1,9)		5 (3,2)	75 (47,8)	74 (47,1)
Ritmik hareketler öğrencilerin sportif başarıları için önemlidir		1(0,6)	5 (3,2)	69 (43,9)	82 (52,2)
Halk oyunları sporun ritimle bulunduğu keyifli bir etkinliktir	1(0,6)	1(0,6)	15 (9,6)	59 (37,6)	81 (51,6)
Okulumda halk oyunları çalışmalarını yapmalarını desteklerim	2 (1,3)	2 (1,3)	5 (3,2)	69 (43,9)	79 (50,3)
Halk oyunları çalışmalarının öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	14 (8,9)	6 (3,8)	8 (5,1)	72 (45,9)	57 (36,3)
Halk oyunları çalışmalarının öğrencilerin ders çalışmasına engel olacağını düşünüyorum	51 (32,5)	83 (52,9)	16 (10,2)	1 (0,6)	6 (3,8)
H O gösterilerini izlemekten hoşlanırım			6 (3,8)	73 (46,5)	78 (49,7)
Halk oyunlarının her türlü sıkıcıdır	93 (59,2)	57 (36,3)	7 (4,5)		
Halk oyunları kursu almak istemem	62 (39,5)	57 (49,0)	18 (11,5)		

Tablo 9 da araştırmaya katılan okul idarecilerinin verdikleri cevaplar içinde en yüksek değer “Halk oyunları fiziksel gelişim için yararlıdır” (Tamamen katılıyorum % 66,2) ve “Halk oyunları öğrencilerin sosyal ve kültürel gelişim için yararlıdır” (Tamamen katılıyorum %63,7) olduğu bulunmuştur. En düşük değer ise “Halk oyunları çalışmalarının öğrencilerin ders çalışmasına engel olacağını düşünüyorum” (Tamamen katılıyorum %3,8) olarak bulunmuştur.

Tablo10. İdarecilerinin cevapladığı ölçek maddelerinin ortalamaları ve standart sapmaları

	N	x	SS
Halk oyunları fiziksel gelişim için yararlıdır.	157	4,662	0,47
Halk oyunları sosyal ve kültürel gelişim için yararlıdır	157	4,636	0,48
Okullarda halk oyunları dersi olmalıdır	157	4,222	0,81
Halk oyunları sportif bir aktivitedir	157	1,834	1,18
Halk oyunları öğrencilerin psikolojik gelişimi için yararlıdır	157	4,382	0,79
Ritmik hareketler öğrencilerin sportif başarısı için önemlidir	157	4,477	0,59
Halk oyunları sporun ritimle bulunduğu keyifli bir etkinliktir	157	4,388	0,73
Okulumda halk oyunları çalışmalarının yapılmasını desteklerim	157	4,407	0,73
Halk oyunları öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	157	2,031	1,17
Halk oyunları öğrencilerin ders çalışmasına engel olacağını düşünüyorum	157	1,304	0,89
Halk oyunları gösterilerini izlemekten hoşlanırım	157	1,541	0,57
Halk oyunlarının her türlü sıkıcıdır	157	1,452	0,58
Halk oyunları kursu almak istemem.	157	1,719	0,65

Tablo 10’da bakıldığında araştırmaya katılan okul idarecilerinin verdikleri cevaplar içinde en yüksek puan ortalamasının “Halk dansları, fiziksel gelişim için yararlıdır.” (X=4.662) maddesi olduğu görülmektedir. Bu maddeyi “Halk oyunları sosyal ve kültürel gelişim için yararlıdır” (X=4.636) ve “Ritmik hareketler öğrencilerin sportif başarısı için önemlidir” (4,477) maddeleri takip ettiği bulunmuştur. En düşük puan ortalamasının ise “HO öğrencilerin ders çalışmasına engel olacağını düşünüyorum.” maddesinde olduğu görülmektedir. Bu maddeyi “Halk oyunlarının her türlü sıkıcıdır” (1,452) ve “Halk oyunları kursu almak istemem” (1,719) maddeleri takip ettiği bulunmuştur.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Halk oyunları; insanların var olduğu günden bugüne, karakterini, duygularını, düşüncelerini ve manevi değerlerini, yansıtmak, günlük yaşamda karşılaştığı ve kitle olarak etkisinde kaldığı olayları tasvir etmek, fiziksel aktivite düzeyini artırmak sağlıklı bir yaşam biçimi sergilemek için yaptığı ritmik hareketler bütünüdür (Altuğ,1991). Halk oyunlarına sosyal ve kültürel özelliklerinin dışında hareket özelliği açısından bakıldığında, çok zengin bir hareket yapısına sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda halk oyunlarının günümüzde sanatsal ve sportif açıdan önem kazandığı görülmektedir (Özkan ve Ark. 2013). Halk oyunlarının bu kadar önemli özelliklerinin olması, orta öğretim düzeyindeki öğrencilerin birçok yönden gelişimine faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda okul idarecilerinin halk oyunlarına karşı tutumları oldukça önemlidir. Halk oyunlarına yönelik okul idarecilerinin tutumları ile ilgili yapılan araştırmaların olmaması nedeni ile somut verilere ulaşmak oldukça zordur. Yapılan literatür taramasında, seçmiş olduğumuz “Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda görev yapan idarecilerin halk oyunlarına karşı tutumlarının incelenmesi” başlıklı konu ile ilgili, benzer nitelik taşıyan çok sınırlı sayıda araştırmanın olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırmamız tamamen özgün bir çalışmadır ve bu konuda bundan sonra yapılacak araştırmalara önemli katkılar sağlayacaktır. Konu ile ilgili bilimsel çalışmaların çok sınırlı olması nedeni ile karşılaştırmalar benzer nitelikteki araştırmalarla yapılmak durumunda kalmıştır.

Araştırmaya katılan idarecilerin halk oyunları ile ilgilenme durumuna bakıldığında, çoğunluğunun daha önce hiç halk oyunları çalışmalarına katılmadığı görülmektedir. Buna karşın idarecilerinin görev yaptığı okulda yüksek oranda halk oyunları faaliyetlerinin

yapıldığı ortaya çıkmıştır. Elde edilen verilere göre idareciler, halk oyunları çalışmalarının öğrencilerin fiziksel, sosyal, kültürel ve psikolojik yönden gelişimlerine katkısının olumlu yönde olacağı ile ilgili yüksek oranda bir düşünceye sahip oldukları görülmektedir.

Halk oyunlarının sportif bir faaliyet olması ile ilgili idarecilerin bu konuyu tam olarak kabullenmediği, buna karşın, ritmik hareketlerin öğrencilerin sportif başarısı açısından önemli olduğu konusunda ise yüksek bir katılım sağlandığı görülmektedir. İdareciler görev yaptıkları okullarda halk oyunları çalışmalarının yapılmasını destekleyecekleri, halk oyunlarının öğrenciler için bir gereklilik olduğu ve bu faaliyetlerin öğrencilerin ders çalışmalarına engel olmayacağı ile ilgili olumlu görüş bildirmişlerdir. Ayrıca idarecilerin halk oyunları gösterilerini izlemekten hoşlandıkları ve halk oyunları kurslarına katılmaya istekli oldukları görülmektedir.

Yapılan çalışmadan elde edilen verilere göre, genel olarak Tokat ili Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan idarecilerin halk oyunlarına karşı tutumlarının olumlu yönde olduğu düşünülmektedir. Bu durumun okullardaki halk oyunları faaliyetlerinin yapılmasına ve yaygınlaşmasına olumlu yönde katkı sağlayacağı, dolayısı ile öğrencilere birçok yönden olumlu etki edeceği düşünülmektedir. Halk oyunlarının idareciler tarafından bu kadar kabul görmesinde Tokat'ın sosyal ve kültürel yapısının önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Demirel beden eğitimi öğretmenlerinin halk oyunlarına karşı tutumları ile ilgili yapmış olduğu çalışma sonuçları ile çalışmada elde ettiğimiz sonuçlar arasında benzerlikler olduğu görülmektedir (Demirel, 2012)

Sonuç olarak, Tokat ili Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan idarecilerinin halk oyunlarına karşı tutumlarının genel olarak olumlu yönde olduğu, idarecilerin halk oyunlarının fiziksel, sosyal, kültürel ve psikolojik yararları ile ilgili farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu durumun okullarda yapılan halk oyunları faaliyetlerine olumlu yönde etki etmesi ve halk oyunları faaliyetlerinin yaygınlaşmasında okul idarecilerinin önemli düzeyde katkı sağladığı düşünülmektedir.

Öneriler

Okul idarecilerinin halk oyunlarına yönelik tutumları ile ilgili daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar değerlendirilerek konu ile ilgili daha güçlü veriler elde edilmelidir.

Okul idarecilerine halk oyunları ile ilgili çeşitli faaliyetler yaparak halk oyunlarına olan ilgilerinin artırılması sağlanmalıdır.

Halk oyunlarının öğrencilere sağladığı faydalar göz önüne alınarak, yaygınlaştırılması için okul idarecilerinin daha fazla bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

5. KAYNAKLAR

Altuğ N. (1991).Halk oyunlarının öğretiminde müziğin yeri, önemi ve faydalanma yolları. Türk Halk oyunlarının öğretiminde karşılaşılan problemler sempozyumu bildirileri, (6-8 Mart 1990 İstanbul) Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

- Alkaya Ö Z, Kaya M, Gülbeyaz K, Investigation Of The Shoulder Halay In Area Tokat, Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal, Volume:7 S: 208- 216, 2016
- Demirel M, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Halk Oyunlarına olan Tutumlarının İncelenmesi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2012 Kırıkkale.
- Ekmekcioğlu İ, Bekar C, Kaplan M, Türk Halk Oyunları, Esin Yayın Evi, İstanbul, 2001: 11-12-18-28
- Kaya M, Farklı Yörelere Oynayan Halk Oyuncularının Fiziksel Parametrelerinin İncelenmesi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. 2009 Kayseri
- Kaya M, Alkaya Ö Z, Demirtürk F, Halk Danslarının Zihinsel Boyutları, 1. Uluslar Arası Müzik ve Dans Kongresi, Diyarbakır, 2015
- Kaya M, Halk Dansçılarının Görsel Algılama Ve Uzaysal Beklenti Düzeylerinin İncelenmesi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2014.
- Gard, M. (2003). Being someone else: using dance in anti-oppressive teaching. Educational Review, 55(2), 211.
- Özkan, A., Bozkuş, T., Kul, M., Türkmen, M., Öz, Ü., Cengiz, C., Halk Oyuncularının Fiziksel Aktivite Düzeyleri İle Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi Ve İlişkilendirilmesi, International Journal of Science Culture and Sport, Sep 2013 1 (3) : 24-38 Volume 1 Issue 3